

асп. А. О. Гусєв

науковий керівник: д.е.н., проф. О. В. Побережець

**ДЕРЖАВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЯК МЕХАНІЗМ
УПРАВЛІННЯ МАКРОЕКОНОМІЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ
В УМОВАХ ІНДУСТРІЇ 4.0**

Індустрія 4.0 є новою промисловою революцією, що спричиняє глибокі трансформації у структурі економічної системи країни. Через істотні зміни економічної системи виникають принципово нові макроекономічні проблеми, які не вважалися актуальними до періоду четвертої промислової революції. Вирішення таких проблем потребує розробки нових підходів щодо управління макроекономічними

процесами на рівні держави, що є можливим лише за умови ефективної системи державного менеджменту. Дослідження впливу державного менеджменту на ефективність управління макроекономічними процесами на сучасному етапі поставлено за мету в даних тезах.

Державний менеджмент у широкому розумінні являє собою вплив органів державної влади на стан та розвиток суспільних процесів з метою реалізації функцій суспільства. В економічній сфері сутність державного менеджменту полягає у регулюванні діяльності макроекономічних суб'єктів з метою забезпечення соціально-економічної стабільності в країні.

Сучасний державний менеджмент слід відрізнити від традиційної бюрократичної моделі державного управління, основні відмінності між якими наведено у табл. 1:

Таблиця 1

Відмінності державного менеджменту від традиційної бюрократичної моделі державного управління

Критерій порівняння	Традиційна бюрократична модель державного управління	Державний менеджмент
1	2	3
Фокусування уваги	На власних проблемах, потребах та перспективах	На проблемах, потребах та перспективах споживача
Тип внутрішньої структури, управлінських зв'язків і відносин	Лінійна структура управління з чітким розподілом обов'язків та відповідальності, переважають суб'єктно-об'єктні (ієрархічні) управлінські відносини, активне використання вертикальних зв'язків, роль горизонтальних зв'язків є мінімальною	Функціональна структура управління, переважають суб'єктно-суб'єктні управлінські відносини, пріоритет горизонтальних зв'язків над вертикальними
Оцінювання власної діяльності	За обсягом засвоєних ресурсів і кількістю виконаних задач	За результатами, що представляють цінність для споживача
Гнучкість управлінської структури	Низька, функціонування за чітко встановленим процедурам	Відносно висока, алгоритм функціонування зазнає змін за необхідністю

Централізованість управління	Жорстка централізація всіх управлінських процесів	Відносна децентралізація управлінських процесів
Зворотній зв'язок	Має формальний характер, фактично використовуються односпрямовані зв'язки	Реально діюча постійна комунікація

Джерело: складено автором на основі даних [1].

Отже, сучасний державний менеджмент уникає бюрократизацію традиційного державного управління, що забезпечує такій моделі більшу ефективність щодо реалізації основної мети, а також сприяє скороченню державних витрат на організацію системи управління.

Особливого значення проблема державного менеджменту набуває на сучасному етапі соціально-економічного розвитку суспільства в умовах четвертої промислової революції. Парадигма «Індустрія 4.0» являє собою процес масштабної інтеграції інформаційних технологій, а також злиття автоматизованого виробництва, обміну даних і виробничих технологій у єдину саморегульовану систему, що передбачає мінімізацію втручання людини у виробничі процеси [2, с. 121].

За дослідженнями автора цієї концепції К. Шваба, основними економічними наслідками впровадження Індустрії 4.0 на макrorівні стануть:

- невизначеність щодо майбутніх темпів економічного зростання (з одного боку, прискоренню економічного зростання сприятиме т.з. «дефляційний вплив технологій», тобто підвищення сукупного споживання за більш низького рівня цін завдяки впровадженню нових технологій. З іншого боку, економічний розвиток навіть з урахуванням науково-технічного прогресу та появою принципово нових технологій гальмуватимуть інші чинники, зокрема, проблема старіння населення та стрімке скорочення темпів зростання продуктивності праці);
- загострення проблеми зайнятості населення (поява й масове впровадження штучного інтелекту та інших новітніх технологій призводитиме до підвищення рівня структурного (технологічного) безробіття, насамперед, у короткостроковому періоді. Особливої гостроти ця проблема набуватиме, якщо темпи автоматизації та заміщення людської праці капіталом випереджатимуть темпи появи нових робочих місць внаслідок технологічної революції);

- загострення проблеми економічної нерівності (четверта промислова революція призводить до структурних змін на ринку праці, в умовах автоматизації робочих місць особливої цінності набувають деякі сфери діяльності (розробка нових технологій, окремі види сфери обслуговування, що вимагають творчих умінь, які не підлягатимуть автоматизації, тощо), а працівники, які здатні пропонувати лише низькокваліфіковану робочу силу, стануть абсолютно неконкурентоспроможними в нових економічних умовах. Це призведе до збільшення концентрації національного доходу у невеликій частки громадян) [3, с. 32-43, 87].

Зазначені макроекономічні проблеми, що набудуть ще більшої актуальності із практичною реалізацією концепції Індустрії 4.0, вимагають з боку держави розробки комплексу заходів, спрямованих на мінімізацію негативних наслідків цих проблем. При цьому в умовах появи новітніх технологій внаслідок четвертої промислової революції для вирішення даних проблем змін зазнаватиме і безпосередньо державний менеджмент. Зокрема, в епоху Індустрії 4.0 основним принципом державного менеджменту стає т.з. «гнучке управління», що передбачає не стільки більший обсяг прийнятих рішень чи більшу оперативність їх прийняття, скільки створення такої нормативно-правової системи, яка забезпечуватиме баланс інтересів уряду, бізнесу та громадськості [3, с. 68-69].

Таким чином, основним призначенням державного менеджменту в економічній сфері є регулювання діяльності макроекономічних суб'єктів з метою забезпечення соціально-економічної макростабільності. Концепція державного менеджменту принципово відрізняється від традиційної бюрократичної моделі державного управління, що забезпечує їй більшу ефективність за менших витрат. В умовах Індустрії 4.0 актуальність існуючих макроекономічних проблем підвищиться, що вимагатиме трансформації і в системі державного менеджменту із застосуванням принципу «гнучкого управління».

Список використаної літератури

1. Скібіцький О. М., Матвеев В. В., Скібіцька Л. І. Організація бізнесу. Менеджмент підприємницької діяльності : навч. посіб. 2011. Київ: Кондор. 912 с.
2. Шпак Н. О., Кісь С. Ю. Розвиток Індустрії 4.0: нові можливості та виклики для сучасних підприємств. III Міжнар. наук.-практ. конф.

«Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи». Київ, 08 груд. 2022 р. С. 121.

3. Schwab K. (2016). The Fourth Industrial Revolution. 172 p. URL: https://law.unimelb.edu.au/__data/assets/pdf_file/0005/3385454/Schwab-The_Fourth_Industrial_Revolution_Klaus_S.pdf (reference date: 02.02.2024).